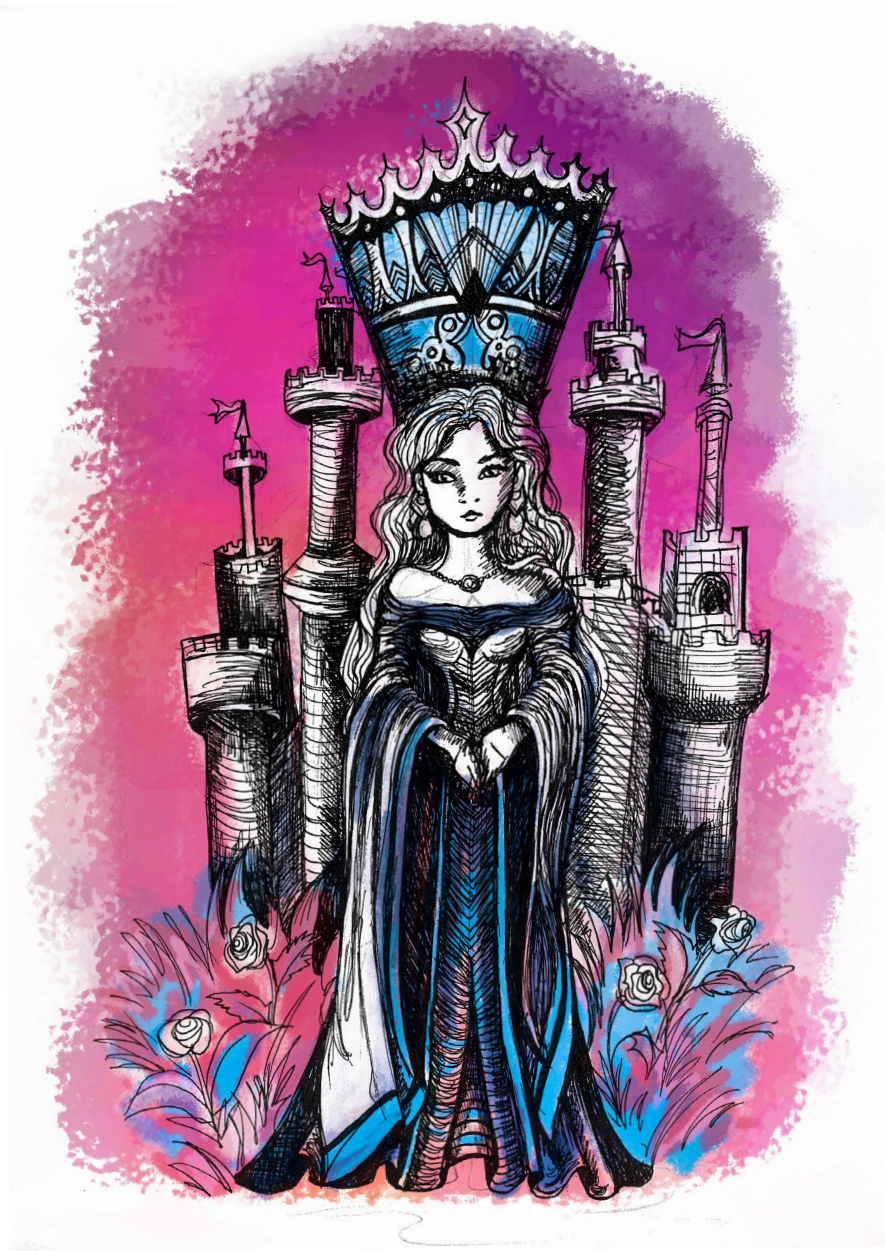

Series Temporalis

deur Tanya Kleingeld

Die son het opgekom, en die nul- en alternatiewe hipotese-wagte het in die kasteelgrond rondgestaan. Hul missie was om alles statisties gesond te hou, en hulle het enigiets verwerp wat hul perfekte koninkryk bedreig het.

Die dag het uiteindelik aangebreek. Modelle van regoor die Tydreeks-wêreld het bymekaargekom om $ARIMA(1,0,1)$ se kroningsplegtigheid te vier. Sy sou koningin word van Series Temporalis, die kolossale hoofstad van die Tydreeks-wêreld. $ARIMA(1,0,1)$ het 'n jonger suster gehad. Haar naam was Nie-Stasionêre $ARMA(1,1)$, maar mense het haar kortweg NS genoem. Volgens die koninkryk se standarde was sy nie die mooiste model nie, aangesien sy nie stasionêr was nie.

Sy het altyd waardeloos gevoel, asof sy nie tydreeks-koninklike bloed het nie. Sy was altyd lief vir haar suster, maar het mettertyd al meer jaloers geword en uiteindelik besluit dat sy wraak sou neem en die nare proses sou word wat almal gedink het sy was. So het sy haar plan begin beraam. Sy sou elke enkele stasionêre proses, insluitend haar suster, vernietig.

$ARIMA(1,0,1)$, heeltemal onbewus van wat haar suster beplan, het saam met $MA(1)$ — een van haar naaste vriende — in een van die kamers aan die kasteel se oostekant reggemaak. $ARIMA(1,0,1)$ was bekommerd oor haar suster.

“Ek weet nie hoekom sy so optree nie,” het ARIMA(1,0,1) met trane in haar oë vir MA(1) gesê.

MA(1) het gesug en gesê: “Miskien hou sy net nie van verandering nie. En dit is nogal ’n groot een. Jy gaan koningin van Series Temporal word. Moenie bekommerd wees nie. Jou suster sal regkom.”

ARIMA(1,0,1) was hartseer en het nie geweet wat om van alles te maak nie, maar sy het bly glimlag, met die hoop dat haar suster eendag die situasie sou aanvaar.

NS het nie opgehou met haar beplanning nie. Sy was besig om al die nie-stasionêre prosesse wat sy kon kry, bymekaar te maak. Sy het probeer om sommige van die wagte na haar kant toe oor te wen, maar hulle het te veel vir die statistiese welsyn van die kasteel omgee. Sy het selfs na die ACF (outokorrelasiefunksie) gegaan, maar hy was te na aan al die MA-prosesse. Hy wou nie eens na NS luister nie. NS was desperaat. Sy moes meer prosesse kry wat nie van die stasionêre prosesse gehou het nie. Sy het net nie meer geweet waarheen om te gaan nie. Buite het sy op een van die tuinbankies naby die Ljung-Box-boom gaan sit. Sy het nog nooit regtig van die boom gehou nie, maar sy kon nêrens anders sit nie. Toe, onverwags, het die Ewekansige Stap-proses na haar toe gekom. Sy het niks persoonliks teen hom gehad nie, maar vir haar was sy manier van loop altyd vreemd en doelloos. Ten minste het hy haar as ’n proses verstaan en gerespekteer. As iemand haar kon verstaan, was dit hy. Hy het uiteindelik stilgestaan en met NS begin praat.

“Hallo NS, ek hoor jy is op ’n missie. Ek weet dit is moeilik om prosesse te kry wat teen die stasionêre prosesse wil opstaan, maar ek het ’n plan. Daar is ’n klein dorpie net ’n paar tydsintervalle hiervandaan. Die dorp is vol prosesse wat ontevrede met hulself is. Miskien moet jy daar gaan kyk of jy nog iemand kan kry om by jou saak aan te sluit.”

NS het begin glimlag. Dinge het uiteindelik begin beter lyk, en haar plan om elke enkele stasionêre proses te vernietig, het begin vorm aanneem.

Maar sy was nuuskierig oor hoe Ewekansige Stap van hierdie plek te wete gekom het, en sy het hom daarvoor gevra.

Hy het geglimlag en geantwoord: “Wel, ek het nie regtig ’n keuse nie — ek gaan heeltyd soos ’n dronk man heen en weer.” Toe het hy weer opgestaan en op daardie snaakse manier begin loop.

NS was opgewonde want alles het in plek begin val.

Sy het in die dorp vol allerhande prosesse aangekom. Die prosesse in die dorp het baie hartseer en kwaad gelyk. ’n Opwaartse tendens-tydreeksproses het na haar toe aangeloop. NS het haar gestop en begin vertel van haar plan. Sy kon sien dat hierdie opwaartse tendens vir enigiets gereed was. Al die prosesse het saamgestaan en begin optrek na die kasteel.

Almal het voor die hek gaan staan en vir ARIMA(1,0,1) geskree om uit te kom. ARIMA(1,0,1) het haar suster gesien en so vinnig as moontlik buitentoe gehardloop. Maar NS was verbaas toe sy ’n klein nie-stasionêre AR(2)-proses saam met ARIMA(1,0,1) sien loop.

AR(2) kon sien hoe verward NS was, en hy het besluit om te verduidelik: “NS, ek weet jy is kwaad, maar jy het regtig geen rede om te wees nie. Ons is almal prosesse. Ek is gemaak soos ek is vir ’n rede. Jy kan jouself nie net weggooi en vir jouself sê jy is minder belangrik omdat jy nie aan die koninkryk se tydreeks-skoonheidsstandaarde voldoen nie. Ons is almal deel van hierdie wonderlike stad Series Temporal.”

AR(2) het toe na die ander prosesse gekyk en voortgegaan: “Hou op dink dat niemand jou wil hê nie, of dat jy nie goed genoeg is nie, want jy is. Opwaartse Tendens, jy is ’n tydreeksproses wat iemand wil sien as dit by hul verkope oor tyd kom. Jy kan iemand se dag ophelder net deur jouself te wees. Moet nooit ophou om jý te wees vir iemand wat nie jou waarde raaksien nie.”

Sy het gehuil en besef dat hulle saam die Tydreeks-wêreld gevorm het, en daar was weer vrede in die koninkryk. Alles te danke aan die AR(2)-proses, wat opgestaan het en besef het hy is méér as genoeg.